

TROELS WINTHER

på Astrupgård og hans slægt

Foredragets indhold:

- Troels Winther og hans søn Peder Troelsen; hvem var de ? hvilken tid levede de i ?
- Efterslægtens udbredelse
- Hvordan føres bondeslægter så langt tilbage (med dokumentation)
- Troels Winthers forslægt (aner), kan man sige noget med sikkerhed ?
- Er der forbindelser til andre store sønderjyske slægter ? (Hajstrupgårdslægten, Hjerndrupgårdslægten, Kollundslægterne m.m.)
- Overvejelser omkring offentliggørelse af store slægtstavler



Dokumenter vedrørende Astrupgård (uddrag)

- Dok. 1. 20. maj 1488: Skøde til Troels Winther på en toft vest for Astrupgård.
- Dok. 2. 1. maj 1489: Brev fra Troels Winther til Ribe Domkapitel om afgift af jord, han selv har skænket.
- Dok. 3. 7. marts 1514: Arveforlig mellem Peder Troelsen og hans svogre om, hvad moderen og hans søstre skal arve.
Følges op af skøde til Peder Troelsen 8. maj 1514.
Heraf fremgår det, at Troels Winther havde 2 døtre: Karen, gift med Niels Lassen i Astrup, og Maren, gift med Svend Jensen i Gasse.
- Dok. 4. 21. nov. 1546: Forlig mellem Peder Troelsen og søn Niels på den ene side og herredsfoged Mikkell Holm på den anden side.
- Dok. 5. 5. aug. 1561: Dom i striden mellem brødrene Hans og Niels Pedersen om fædrene arv.
- Dok. 6 og 7. 6. sept. og 18. nov. 1561: Om striden mellem Hans og Niels Pedersen og svogeren Frands Madsen i Ribe om arv efter Peder Troelsen.
- Dok. 8. 29. okt 1576: Niels Pedersens søn Fedder Nielsen frifindes for at have ladet Asmus Mortensens græs afæde og for at have slået ham.
- Dok. 9. 6. aug. 1578: Niels Pedersen klager til hertug Hans over forskelligt Han nævner bl.a. noget jord, hans forfædre har haft i 200 år
- Dok. 10. 28. aug 1592: Forlig mellem brødrene Anders, Fedder og Troels Nielsen om arv.
- Dok. 11. 6. sept. 1604: Skøde til Fedder og Troels Nielsen på medarvingernes del i Astrupgård. Heraf fremgår det, at de også har 2 søstre, men deres navne eller ægtefællers navne omtales ikke.
- Dok. 12. 15. juni 1608: Dom mellem byfoged Peder Frandsen i København og Anders Heboes arvinger angående arv fra Astrupgård.
- Dok. 13. 19. aug. 1620: Borgere og råd i København skal godkende gyldigheden af skødet fra 1604 (dok. 11) efter brev fra Niels Andersen og Niels Knudsen i Odense.
- Dok. 14. 31. aug. 1629: Tingsvidne til Jens Feddersen angående Vrågårds Mark.
- Dok. 15. 22. dec 1635: Kongen befaler, at der skal falde dom mellem Skærbæk sognemænd og Fedder Nielsens enke og salig Troels Nielsens arvinger om Astrupgårds gods i Moesbøl.

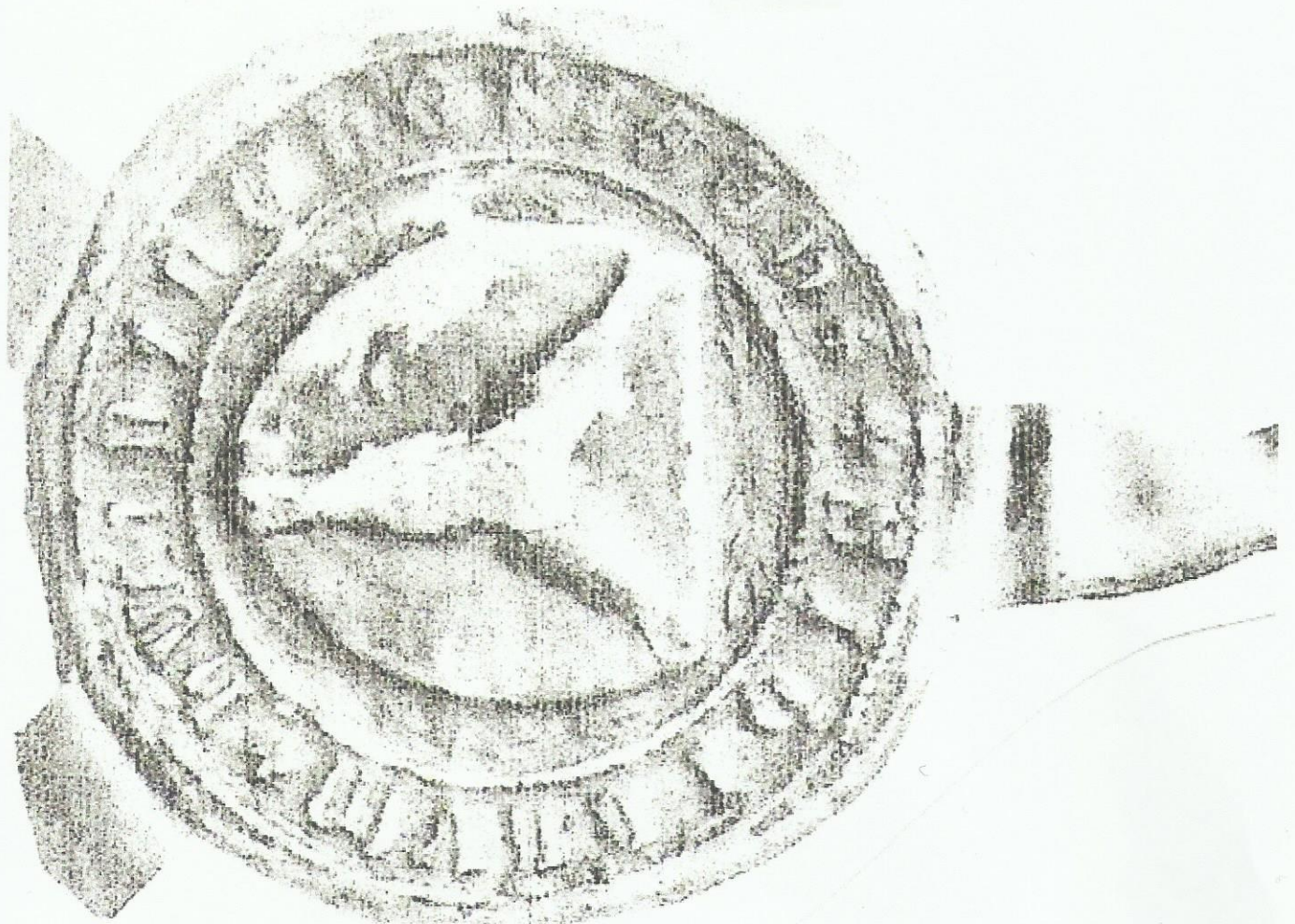
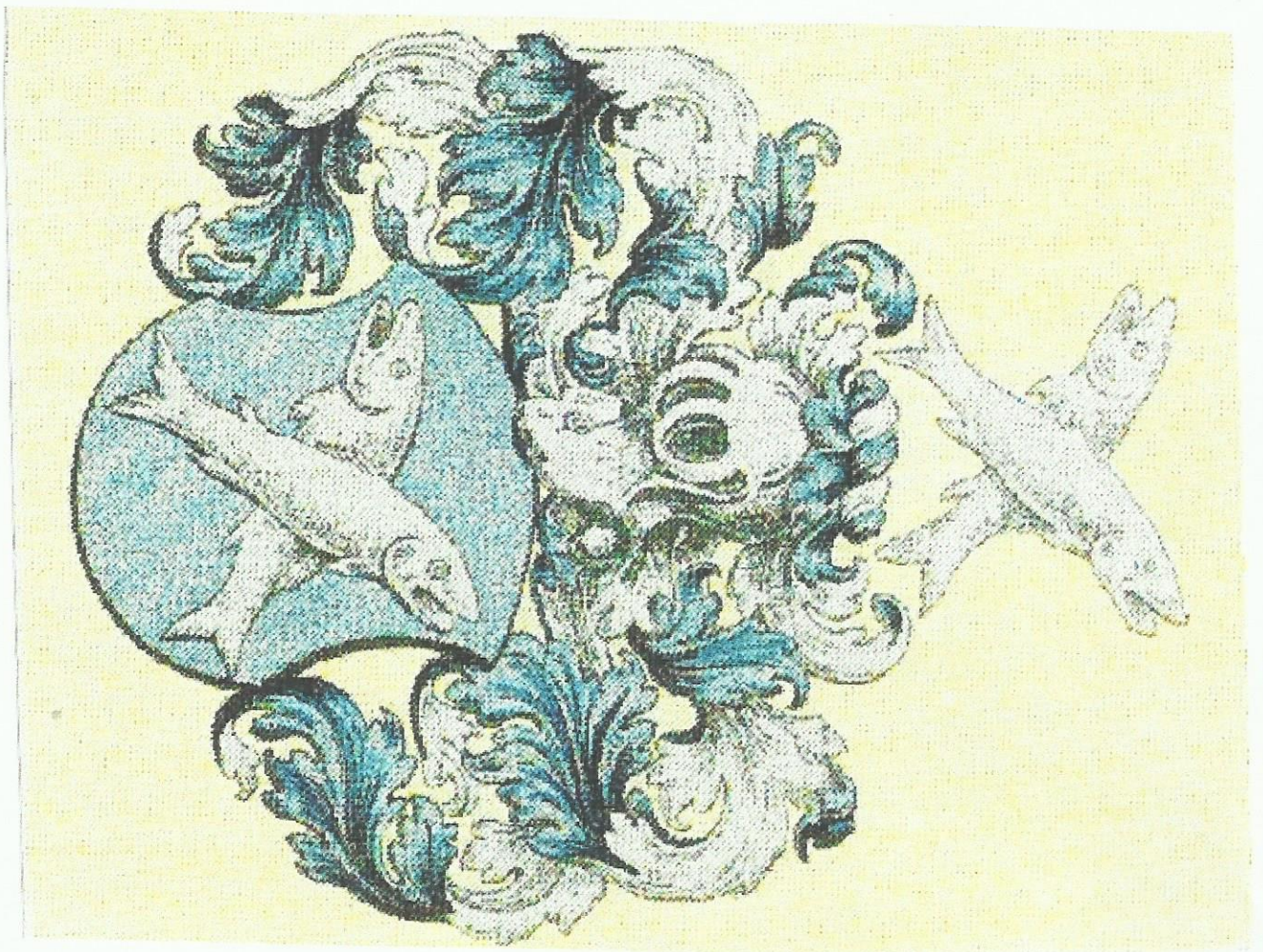
Kilder til brug ved arbejde med (bonde)slægter før 1700

Trykte kilder:

- Danmarks breve fra Middelalderen 1085 - 1513
- Kongens Retterting 1537 - 1660
- Samling af Kongens Rettertingsdomme 1595 - 1614 f.eks. dok.12
- De Hansborgske Domme 1546 - 1578 f.eks. dok.5 og 8
- De Hansborgske Registranter bd. 2, breve i uddrag 1543 - 1549 f.eks. dok.4
- Scriptorum Rerum Danicarum bd. VIII: "Løgumbogen"
- Sønderjyske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden
- Tre gottorpske jordebøger
- Løgumkloster Birks tingbøger 1631 - 1671, de bevarede årgange i uddrag
- Ribe by's tingbøger
- Københavns Diplomatarium (og andre "diplomatarier") f.eks. dok.13
- Ligprædikener

Utrykte kilder (arkivalier):

- Diverse tingbøger, retsprotokoller m.m. (by-, herreds- og birketingbøger, Viborg Landstings dombøger o.l.) f.eks. dok.1,2 m.fl.
- Amtsregnskaber med jordebøger, bøde- og fæsteregistre m.m.
- Det Gottorpske Fyrstearkiv, diverse dokumenter
- Hansborgarkivet, f.eks. kopibøger over åbne og lukkede breve 1543 - 1580
- Topografisk samling i RA København f.eks. dok.3



Sønderjyske efternavne/slægtsnavne, der optræder hyppigt på TW-tavlen

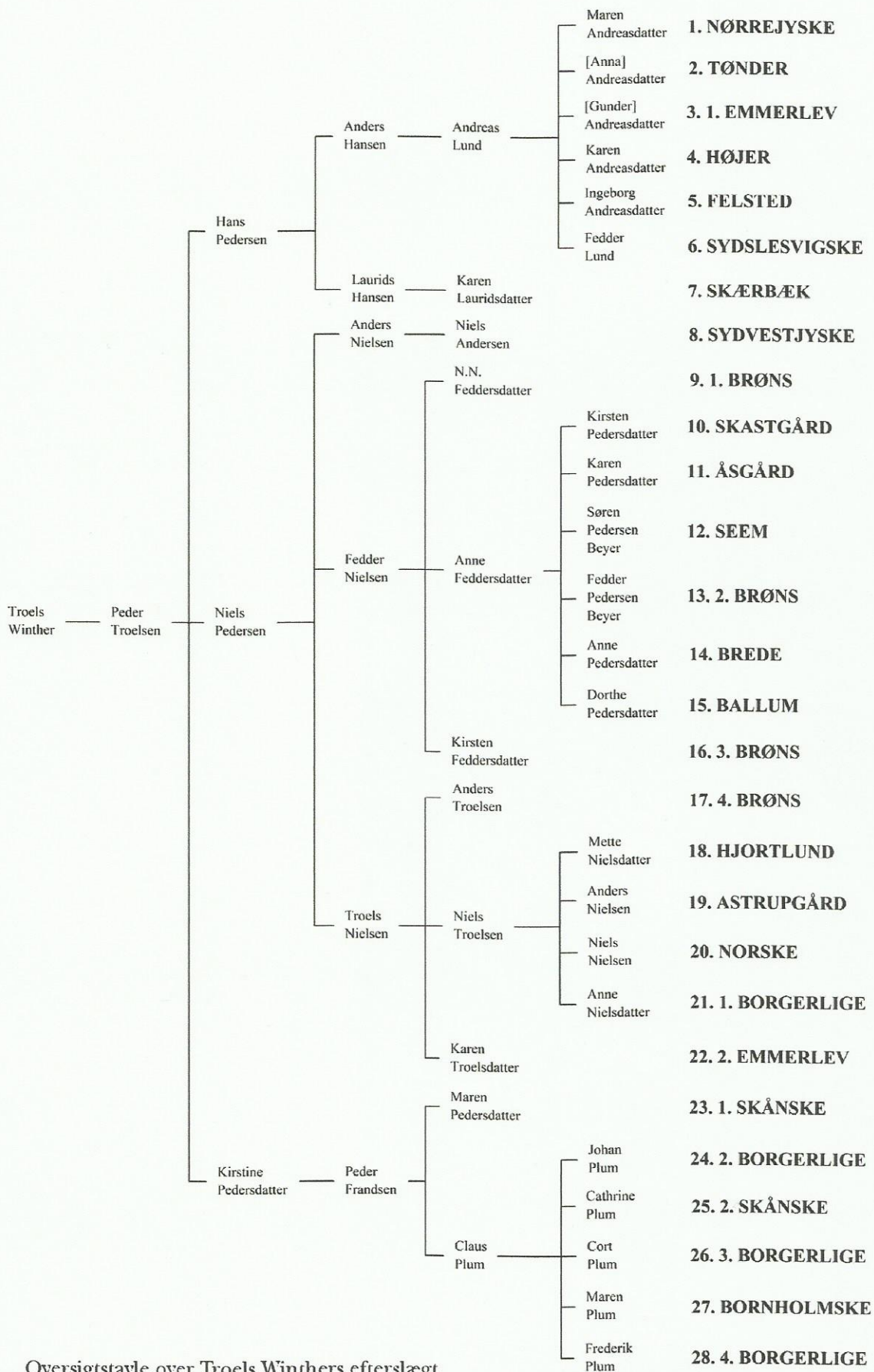
Specielle sen-navne: Særlig hyppigt forekommer **Feddersen, Oksen, Thyssen, Adamsen** (Nustrup, Rødding), **Hattesen** (Løgumkloster), **Kaysen** (Lydersholm), **Todsens** (Højer) og **Volquardsen** (Højer).

Ikke-sen-navne:

- Særlig almindeligt forekommer f.eks. de gamle Brøns-navne **Beyer, Schack** og **Evald** (incl. **Rostgaard Evald**).
- Andre generelt almindeligt optrædende navne er **Beck, Buch, Gram, Holm, Juhler, Lagoni, Lund, Møller, Obling/Aabling, Riber, Schmidt, Westergaard, Wind, Wodder** og **Aaskov**.
- Derudover kan nævnes en lang række navne, som mere lokalt forekommer meget almindeligt på tavlen, f.eks. **Mahler, Keller, Wolfsberg** og **Stenger** fra Skærbæk, **Præst** og **Bloch** fra Døstrup, **Bendorf** og **Haase** fra Løgumkloster, **Bock, Tudsborg, Koldenborg** og **Bergmann** fra Emmerlev, **Aas** og **Lønne** fra Ballum, **Freudendal** fra Rejsby, **Kaadtman** fra Haderslev, **Meng** fra Hoptrup, **Terp** og **Maasbøll** fra Hellevad, **Digmand/Dichmann** og **Memborg** fra Mjolden, **Hage** og **Stehr** fra Tønder, **Barsbøl/Basballe** og **Sølbeck** fra Vodder.

Fra sognene omkring Kongeåen kan nævnes navne som **Teilmann, Kikkenborg, Rohde, Meng, Moltesen, Vodder, Sølbeck** og **Freudendal**.

Alle de anførte navn kan i mange tilfælde staves på flere måder (V eller W, y eller i o.s.v.)



Oversigtstavle over Troels Winthers efterslægt.

Top 10, sen-navne, TW-tavlen

1. Hansen	2777
2. Nielsen	1629
3. Jensen	1567
4. Petersen	1491
5. Andersen	1189
6. Pedersen	943
7. Christensen	816
8. Sørensen	622
9. Thomsen	614
10. Jørgensen	585

Top 20, efternavne, DK 2019

1. Nielsen	245.895
2. Jensen	244.143
3. Hansen	205.397
4. Pedersen	155.491
5. Andersen	154.052
6. Christensen	114.838
7. Larsen	111.205
8. Sørensen	106.307
9. Rasmussen	91.022
10. Jørgensen	84.913
11. Petersen	75.478
12. Madsen	62.273
13. Kristensen	58.982
14. Olsen	46.023
15. Thomsen	38.771
16. Christensen	35.785
17. Poulsen	31.246
18. Johansen	30.439
19. Møller	29.833
20. Mortensen	28.627